

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
THE 21st CENTURY ETHICAL LEADERSHIP DEVELOPMENT MODEL OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE KAMPHAENG PHET ELEMENTARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE

ยุพา กลิ่นชัย^{1*}, พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข² และ นัฐรินทร์ พรหมณ์สังข์³
Yupha Klinchai^{1*}, Pisamai Robchanachai Poolsuk² and Nutthinan Pramsang³

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร 62000^{1, 2}
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี³
Kamphaengphet Rajabhat University, Nakhon Chum Sub-district, Kamphaeng Phet District, Khampangphet Province, 62000^{1, 2}
The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi, Na Mueang Sub-district, Mueang District, Ratchaburi Province, 70000³

*Corresponding Author E-mail : patanachai14@gmail.com

(Received: 16 Aug, 2021; Revised: 5 Jun, 2022; Accepted: 7 Jun, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครู 308 คน รวม 340 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ (1) แบบสอบถาม (2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (3) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ (4) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และมีความต้องการพัฒนาด้านการครองคนมากที่สุด และ 2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ โครงสร้างของรูปแบบ กระบวนการพัฒนา การประเมินผลของรูปแบบ ประโยชน์ที่ได้รับ และเงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, ประถมศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

² รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

³ ดร. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ABSTRACT

This research was aimed to 1) study conditions, problems, and needs to develop moral and ethical leadership in 21st century for school executives under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office. Data were analyzed by frequency, mean, standard deviation, and content analysis, and 2) develop a model for improving the leadership in 21st century for school executives under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 32 educational institution administrators, 308 teachers, a total of 340 people, using stratified random sampling, for the academic year 2018. The research instruments were questionnaires, structured interviews, workshops, and seminars based on experts. Quantitative data were analyzed for frequency, mean, standard deviation. Qualitatively data were analyzed by content analysis.

The research found that 1) Conditions, problems and needs of moral and ethical leadership in 21st century for school executives under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office showed that the development of moral and ethical leadership in 21st century, in overall, were implementing at the high level. On problems side, the biggest problem was ethics toward professional practitioners. On the needs that need to be developed the most is the core personnel. 2) The model development found that the model included 7 elements which were statement of the problems, objectives, structure, management process, evaluation, expected results, and evaluation. Assessing the 21st century ethical leadership development model of school administrators under the Kamphaeng Phet elementary education service area was feasibility and propriety at high level.

KEYWORDS : Ethical Leadership, School Administrators, Education Service Area Office, Elementary Education

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมคุณธรรมในการศึกษาทุกระดับเพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งพัฒนาประเทศมีความสมดุลทั้งด้านวัตถุและจิตใจก้าวไปสู่สังคมแห่งคุณธรรมตลอดจนสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทยผ่านกลไกทางการศึกษา สร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นเอกภาพ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัว รวมทั้งสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการงานด้านส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม ตลอดจนสร้าง พัฒนา และขยายเครือข่ายขับเคลื่อนคุณธรรมโดยสร้างระบบบริหารจัดการเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมและการคลังในการส่งเสริมเครือข่ายคุณธรรม (ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

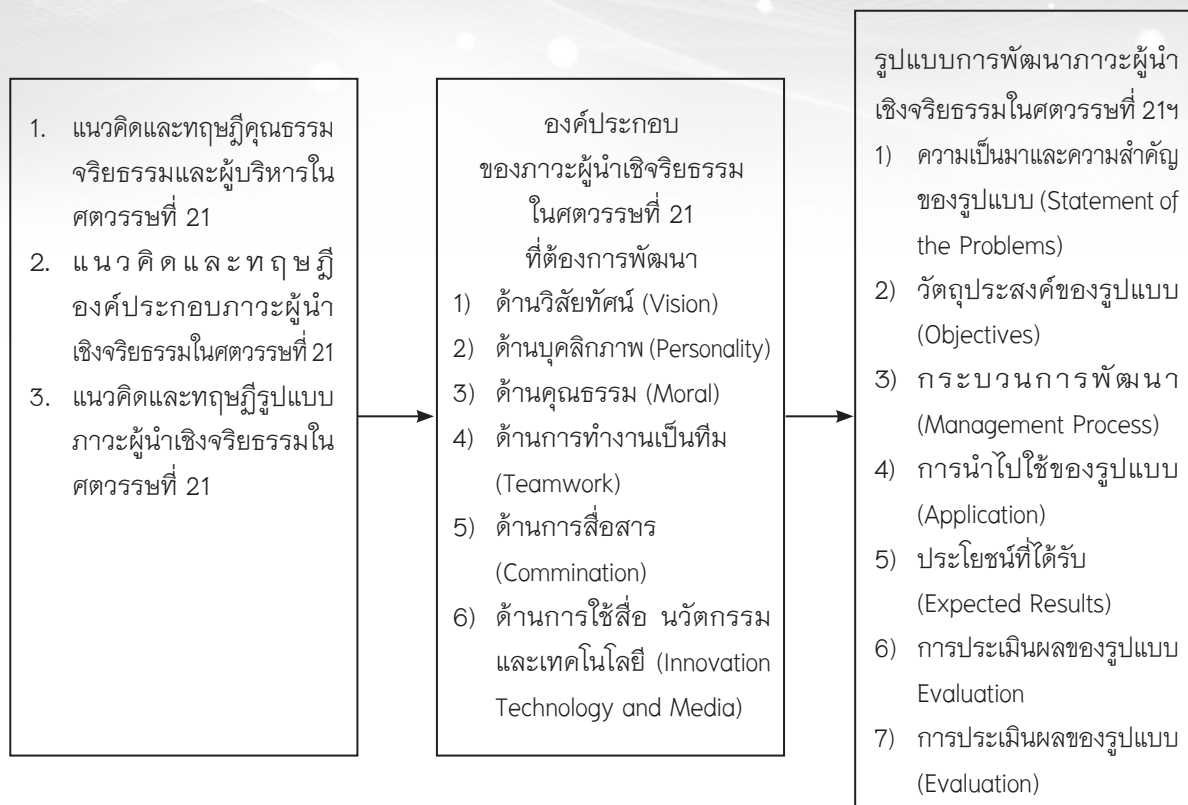
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณธรรมและจริยธรรม อาจมีพฤติกรรมไม่โปร่งใสต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงบประมาณ นำไปสู่กระทำผิดวินัย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560) คุณธรรมที่ผู้บริหารควรมีประกอบด้วย การครองตน ครองคน และครองงาน คุณธรรมทั้งสามมีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ (ขวัญเรือน สุวรรณจันทร์, 2561; พรรณประภา ใจดี, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถนำไปพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นและสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หากผู้บริหารมีการวางนโยบาย และยึดแนวทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรมย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีการบริหารงานได้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (กลุ่มนโยบายและแผน, 2563) ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ายังไม่มีรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เพื่อสร้างรูปแบบที่มีความเหมาะสมและนำไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2561 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 382 คน ครู 3,140 คน รวม 3,465 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2561 แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน ครู 308 คน รวม 340 คน

ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาและสังเคราะห์เป็น 16 ด้าน

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นฯ (ฉบับร่าง) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบตอบสั้น (Short Answer) แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา กับข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

3. นำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงแก้ไขโดยแก้ไขข้อคำถาม และปรับข้อความเพื่อให้สมบูรณ์

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำกลับมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronach Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2562 โดยส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและส่งคืนทางไปรษณีย์ จำนวน 340 ฉบับ

2. ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์การตอบแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยการสนทนากลุ่ม

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน คณาจารย์ 3 คน ครูผู้สอน 2 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน และตัวแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 2 คน รวม 16 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งอย่างน้อย 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สภาพ ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาและสังเคราะห์เป็น 16 ด้าน

2. สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (ฉบับร่าง) มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80–1.00

3. นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มกลับมาปรับปรุงแก้ไขโดยแก้ไขข้อคำถาม และปรับข้อความเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดหมายการเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม

2. จัดประชุมสนทนากลุ่มวันที่ 10 ตุลาคม 2562 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านโฆมกัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุป (Conclusion Interpreting) จำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) แบบใช้ทฤษฎี และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้าด้วยการทบทวนข้อมูล (Review Triangulation) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

1. การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

1.1 การศึกษาองค์ประกอบ มีดังนี้

1) การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

แหล่งข้อมูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้ององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและสังเคราะห์เป็น 6 ด้าน

2. สร้างแบบบันทึกผล (ฉบับร่าง) ลักษณะเป็นแบบตารางวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80–1.00

3. นำแบบบันทึกการวิเคราะห์องค์ประกอบแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อให้มีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

2) การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

แหล่งข้อมูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและสังเคราะห์

2. สร้างแบบบันทึกผล (ฉบับร่าง) ลักษณะเป็นแบบตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบภาวะ

ผู้นำเชิงจริยธรรม แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80–1.00

3. นำแบบบันทึกแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้มีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึกลงในแบบบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) และหาค่าความถี่ และร้อยละ

1.2 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำและองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอกำแพงเพชร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ มีดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ด้านรูปแบบ 3 คน 2) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือเคยได้รับรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป 7 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ศิษยานุศิษย์ 1 คน นักวิชาการ 2 คน และครูผู้สอน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และองค์ประกอบของ

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ (ฉบับร่าง) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

4. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลและนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

2. จัดส่งแบบสัมภาษณ์ให้กลุ่มเป้าหมายล่วงหน้าเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ทราบแนวคำถามและเตรียมการตอบ

3. ดำเนินการสัมภาษณ์และจดบันทึกด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุป (Conclusion Interpreting) จำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) แบบใช้ทฤษฎี และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้าด้วยการทบทวนข้อมูล (Review Triangulation) โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. การร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านรูปแบบ 4 คน 2) นักวิชาการหน่วยงานด้านการศึกษาและมีประสบการณ์เป็นกรรมการพิจารณาตัดสินรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรม 4 คน และ 3) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี และเคยได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกผลการประชุม (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญเพื่อเชิญประชุมเชิงปฏิบัติการและนัดวัน เวลาและสถานที่

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการวันจันทร์ที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2562 เวลา 09.00 – 14.00 น. ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21

2.2 ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันจัดทำร่างรูปแบบ

2.3 ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุป (Conclusion Interpreting) จำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) แบบใช้ทฤษฎี และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้าด้วยการทบทวนข้อมูล (Review Triangulation) และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญ 12 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการพัฒนารูปแบบ 7 คน 2) เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ เคยได้รับรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือเคยเป็นกรรมการพิจารณาตัดสินคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึก ตามกรอบการร่างรูปแบบ

2. สร้างแบบบันทึกผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (ฉบับร่าง) มีลักษณะเป็นข้อคำถามจำแนกตามองค์ประกอบของรูปแบบ และเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80–1.00

3. ปรับปรุงแบบบันทึกผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ตามคำแนะนำเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อเชิญร่วมการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ พร้อมส่งเอกสารประเด็นการสัมมนา

2. จัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) วันจันทร์ที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2562 เวลา 09.00–13.30 น.

3. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอภิปรายร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

4. สรุปข้อคิดเห็นร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบ

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญ 19 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกโดย 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก

สาขาการบริหารการศึกษา มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี 5 คน

2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การทำงานด้านบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี 10 คน 3) เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษามากกว่า 10 ปี 2 คน 4) เป็นครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการตรวจแบบประเมินรูปแบบ

2. สร้างแบบประเมิน (ฉบับร่าง) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80–1.00

3. ปรับปรุงแบบประเมินให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบประเมินฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง ได้รับแบบประเมินฯ กลับคืน 19 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 1 สภาพ ปัญหา และความต้องการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร (n=340)

ข้อ	รายการ	สภาพ			ปัญหา			ความต้องการ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
1	ด้านจริยธรรมต่อผู้บริหาร	4.42	0.62	มาก	68	6.95	5	32	2.38	16
2	ด้านจริยธรรมต่อองค์กร	4.47	0.60	มาก	63	6.43	8	47	3.50	13
3	ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.43	0.59	มาก	73	7.46	4	68	5.06	10
4	ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพครู	4.19	0.74	มาก	78	7.97	3	69	5.13	9
5	ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ	4.54	0.55	มาก	64	6.54	7	65	4.83	11
6	ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.35	0.63	มาก	105	10.72	1	46	3.42	14
7	ด้านจริยธรรมต่อสังคม	4.54	0.55	มาก	65	6.64	6	88	6.55	7
8	ด้านหลักนิติธรรม	4.35	0.63	มาก	59	6.03	10	91	6.77	6
9	ด้านหลักคุณธรรม	4.65	0.49	มากที่สุด	62	6.33	9	76	5.65	8
10	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.51	0.53	มากที่สุด	33	3.37	14	56	4.17	12
11	ด้านหลักความโปร่งใส	4.39	0.68	มาก	55	5.62	12	156	11.61	2
12	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.54	0.54	มากที่สุด	10	1.02	15	98	7.29	4
13	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.41	0.62	มาก	47	4.80	13	45	3.35	15
14	ด้านการครองตน	4.43	0.59	มาก	62	6.33	9	170	12.65	1
15	ด้านการครองคน	4.42	0.59	มาก	56	5.72	11	97	7.22	5
16	การครองงาน	4.50	0.55	มาก	79	8.07	2	140	10.42	3
รวม		4.44	0.59	มาก	979	100		1,344	100	

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.59) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.49) รองลงมาเป็นด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการ ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.55) ด้านจริยธรรมต่อสังคม ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.54) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.50) โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.74)

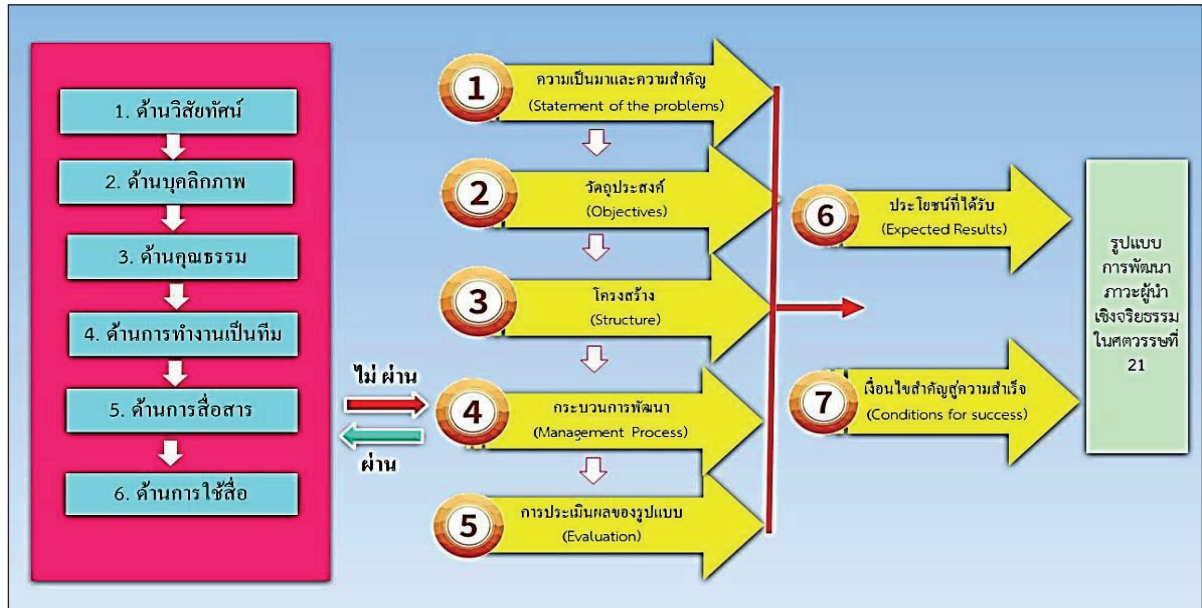
ด้านปัญหาที่พบสูงที่สุด คือ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 10.72 รองลงมา คือ ด้านการครองงาน มีคิดเป็นร้อยละ 8.07 และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 1.02

ด้านความต้องการพัฒนา พบว่า ด้านที่ต้องการพัฒนามากที่สุดได้แก่ การครองคน คิดเป็นร้อยละ 12.65 รองลงมาคือ ด้านความโปร่งใส คิดเป็นร้อยละ 11.61 และการครองงาน คิดเป็นร้อยละ 10.42 ส่วนด้านที่มีความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ด้านจริยธรรมของผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 2.38

ภาพที่ 2 (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

2. การตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม
ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 12 ท่าน
ได้วิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ และปรับรูปแบบฯ ให้มีความ
เหมาะสม แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กำแพงเพชร แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

ที่	องค์ประกอบ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	4.25	0.75	มาก	4.42	0.51	มาก
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.25	0.75	มาก	4.58	0.67	มากที่สุด
3	โครงสร้างของรูปแบบ	4.58	0.51	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
4	กระบวนการพัฒนา	4.92	0.29	มากที่สุด	3.92	0.67	มาก
5	ประโยชน์ที่ได้รับ	4.08	0.79	มาก	4.42	0.51	มาก
6	การประเมินผลของรูปแบบ	4.58	0.51	มากที่สุด	4.33	0.65	มาก
7	เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ	4.17	0.58	มาก	4.83	0.39	มากที่สุด
ภาพรวม		4.40	0.60	มาก	4.45	0.56	มาก

จากตารางที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนา
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมรูปแบบฯ
มีความเป็นไปได้ในอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=4.40, S.D.=0.60$)

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการพัฒนา มีความ
เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.92, S.D.=0.29$)
รองลงมา คือ โครงสร้างของรูปแบบ และการประเมินผล
ของรูปแบบ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{x}=4.58$, $S.D.=0.51$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$, $S.D.=0.79$)

สำหรับด้านความเป็นประโยชน์พบว่า ในภาพรวมรูปแบบมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.45$, $S.D.=0.56$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.83$, $S.D.=0.39$) รองลงมา คือ โครงสร้างของรูปแบบ มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$, $S.D.=0.49$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านกระบวนการพัฒนา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$, $S.D.=0.67$)

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาในการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านการครองคน

2. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างของรูปแบบ 4) กระบวนการพัฒนา 5) การประเมินผลของรูปแบบ 6) ประโยชน์ที่ได้รับ และ 7) เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ การประเมินผลของรูปแบบ และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักนิติธรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นการใช้อำนาจอย่างถูกต้อง

ตามหลักการบริหารงานทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ดังที่ Josephson Institute of Ethics (2009) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องได้รับความไว้วางใจและมีความยุติธรรม เป็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่สำคัญเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นแบบอย่างให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ วีระ โอบอ้อม (2563) ที่ศึกษาพบว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นกรอบมาตรฐานการประกอบวิชาชีพที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติตามที่ครูสภาได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารควรตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคต่อผู้ใต้บังคับบัญชา (นิสสัยะห์ อิศาเฮาะ, 2562; ปณณวัฒน์ สนั่นเล็ก, 2563)

ด้านปัญหาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาพบมากที่สุด คือ จริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากผู้บริหาร และไม่ได้รับการส่งเสริมให้เข้าอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง จนทำให้เสียโอกาสพัฒนาวิชาชีพของตนเอง เป็นต้น ซึ่ง Josephson Institute of Ethics (2009) ได้กล่าวไว้ว่า ความเอื้ออาทรต่อกันและกัน (Caring) เป็นสิ่งที่ผู้นำควรมีให้กับผู้ร่วมวิชาชีพ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารที่มีต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556) สอดคล้องกับจิรัฐดา จินทรโรรณ (2563) ที่ศึกษาพบว่า การประพฤติของผู้นำสถานศึกษาปัญหาอันดับแรกมากที่สุดคือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เป็นธรรมและเลือกปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ผู้บริหารที่ควบคุมการทำงานอย่างเข้มงวดและไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน (จารุสิริ ทองเกตุแก้ว, 2562)

สำหรับความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านที่ต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านการครองคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการครองคนเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งผู้บริหารต้องมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา รวมทั้งสามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับและให้

ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเต็มที่ ดังที่พระมหาจุฑามณี (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารคนควรปฏิบัติด้วยความจริงใจ แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ช่วยแก้ไขปัญหา ให้ความเสมอภาค ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อื่นมีความไว้วางใจ สอดคล้องกับดวงฤดี ศิริพันธุ์ (2561) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารควรยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการครองตนครองคนและครองงานอย่างถูกต้อง โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา จะช่วยเพิ่มภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำที่มีศักยภาพสูงขึ้นและนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (สุทัต จันทะสินธุ์, 2560)

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้าง 4) กระบวนการพัฒนา 5) การประเมินผลของรูปแบบ 6) ประโยชน์ที่ได้รับ และ 7) เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำจะต้องศึกษาบริบทความเป็นมาและความสำคัญปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาสู่การออกแบบแนวคิดและการสร้างรูปแบบที่ต้องการการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและวิธีการสร้างรูปแบบตามกระบวนการวิจัยซึ่งทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ สิ่งสำคัญจะต้องกำหนดกระบวนการพัฒนาจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนการประเมินผลรูปแบบ และเงื่อนไขของการพัฒนารูปแบบที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ดังที่ Brown and Moberg (1980) ได้กล่าวไว้ว่า การสังเคราะห์รูปแบบควรประกอบด้วยโครงสร้าง กระบวนการจัดการและเทคโนโลยี นอกจากนี้ควรกำหนดวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ความต้องการขององค์กร มีการประเมินตนเองหรือผู้อื่นประเมินร่วม (Dubrin, 1998) สอดคล้องกับ สมเกียรติ ภูมศรี (2561) ที่ศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบควรประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต

องค์ประกอบ การประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้ครบองค์ประกอบและรูปแบบสามารถพัฒนาได้อย่างครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนด (วีระ โอบอ้อม, 2563; เขาวรินทร์ แก้วพรม, 2564)

การประเมินรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นเริ่มจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย และได้รับการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านผู้นำเชิงจริยธรรมช่วยให้ข้อเสนอแนะแก้ไขทำให้ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ เหมาะสมกับบริบทขององค์กร สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารได้จริง สอดคล้องกับ สายฝน แสนใจพรม (2561) และวีระ โอบอ้อม (2563) ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทครูที่เลี้ยงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และความชำนาญในวิชาชีพพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และสามารถนำไปใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำแนวทางการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร ควรนำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดไว้ในรูปแบบมาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการคัดเลือกของผู้มีสิทธิ์เข้ารับการคัดเลือกในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษาอาจนำตัวชี้วัดในรูปแบบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานประเมินผลการปฏิบัติงาน และเลื่อนเงินเดือน โดยกำหนดระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ปรากฏให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ เช่น อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาการประเมินผลการใช้รูปแบบ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และนำผลมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563*. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1.
- ขวัญเรือน สุวรรณจันทร์. (2561). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. ใน *รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ (Proceedings) การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17*, (น. 526-535). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลกสงคราม.
- จารุสิริ ทองเกตแก้ว. (2562). ภาวะผู้นำและบรรยาภาสสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. *วารสารลวະศรีวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 3(1), 63-80.
- จิรัฐดา จินทรโธฐาน. (2563). แนวทางการพัฒนาการประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 120-131.
- เขาวรินทร์ แก้วพรม. (2564). รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 21(4), 195-212
- ดวงฤดี ศิริพันธุ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9*, (น. 1160-1173). 20 - 21 กรกฎาคม 2561. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นิสสัยมัยะห์ อิศาเฮาะ. (2562). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20*, (น. 1928-1937). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปณณวัฒน์ สนั่นเล็ก. (2563). คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมการท้องถิ่น*, 6(4), 41-53
- พระมหาจรัญ อภิธมฺมจิตฺโต. (2562). รูปแบบการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(4), 45- 65.
- พรรณประภา ใจดี. (2560). จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพ การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. *Veridian E -Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 2568-2582.

- วีระ โอบอ้อม. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารชุมชนวิจัย*, 14(1), 193–204.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2564*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ.
- สายฝน แสนใจพรหม. (2561). รูปแบบการพัฒนาบทบาทครูที่เลี้ยงในการส่งเสริมความสามารถ ด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(3), 210–223.
- สุทัต จันทะสินธุ์. (2560). *รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). *คู่มือกรณีตัวอย่างความผิดทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับแก้ไขปรับปรุง ครั้งที่ ๑)*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมเกียรติ ภูมศรี. (2561). *การพัฒนาแบบการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- Brown, W. B. & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management: A macro approach*. New York: John Wiley & Sons.
- Dubrin, J. (1998). *Leadership research finding: Practice and skills*. Boston Houghton: Mifflin Company
- Josephson Institute of Ethics. (2009). *Ethical leadership outcomes student leader learning outcomes (SLLO) project*. Retrieved from <http://sllo.tamu.edu/rubrics>